

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

SERBĂRILE JUBILARE ALE ACADEMIEI TEOLOGICE

— Zece ani de existență. — O carte comemorativă. — Serbătorirea P. S. Episcop Nicolae. —

Ziua de 6 Decembrie va rămâne în amintirea tuturor, ca una din cele mai impresionante din istoria Eparhiei, prin îndoita bucurie duhovnicească, ce ne-a prilejuit-o jubileul de 10 ani al Academiei Teologice, și prăznuirea numelui Prea Sfințitului nostru Episcop Nicolae.

După sfințirea Catedralei, realizarea grandioasă care a dat tinerei Episcopii de Vad o faimă binemeritată, al doilea eveniment însemnat îl constituie, de sigur, Academia Teologică cu munca ei de un deceniu, închinată ortodoxiei luptătoare.

Căci ori cine își dă seama de marea chemare spirituală, ce-i revine Academiei teologice în organizarea și dezvoltarea religioasă a neamului nostru, în cele mai înapoiate colțuri ale Ardealului desrobot.

Opera îndeplinită în cel dintâi deceniu a dat rezultate atât de serioase, încât se cuvenea, ca ele să fie subliniate printr'o serbătorire care să-i legitimeze existența și să sporească încrederea obștească în viitorul ei rodnic.

Astfel se explică prăznuirea din ziua marelui Ierath Nicolae, ce s'a desfășurat în cadre de o mișcătoare simțire religioasă și națională.

Festivitățile au început în Catedrală, printr'o liturghie arhierescă, slujită de un mare sobor de preoți, printre cari și profesorii de teologie, în frunte

Ședința festivă din palatul episcopesc.

La ora 12 lumea a trecut în sala festivă a noului palat episcopesc, care s'a dovedit cu totul neîncăpătoare față de imensa revărsare de participanți. N'a lipsit nici una din figurile de seamă, ce fac podoaba capitalei ardelene. În cursul ședinței au sosit și d-nii miniștrii Vasile Sasu și Al. Lapedatu, îndelung ovaționați.

Ședința s'a deschis cu două cântări, executate de corul Aca-

cu P. Sf. Episcop Ioan al Armatei. Răspunsurile le-a dat corul mixt de sub conducerea maestrului A. Bena. Predica festivă a rostit-o, cu elan oratoric, păr. arhidiacon Dr. I. Vască.

„Reînviata ctitorie a lui Ștefan cel Mare, slăvitul Domn al Moldovei, Eparhia Vadului, Feleacului și Clujului, chemată prin situația sa geografică, să împlinească un rol covârșitor de conservare națională și renaștere religioasă pe aceste mele-

P. Sf. Sa Episcopul Nicolae Ivan

La sfârșit s'a servit o slujbă specială, de mulțumire lui Dumnezeu pentru Academia teologică. Un public neobicinuit de numeros, umpluse complect marea Catedrală, în frunte cu capii tuturor autorităților civile și militare, cu fruntașii vieții noastre religioase, culturale și științifice și cu elevii dela toate școlile din Cluj.

Academiei teologice de sub conducerea prof. Dr. V. Petrașcu.

Cuvântarea păr. Rector
Dr. Ioan Vască.

A urmat cuvântarea părintelui Rector, care într'o expunere frumoasă a făcut istoricul celor zece ani de muncă ai Academiei. Regretăm, că lipsa de spațiu nu ne permite să dăm decât un rezumat al acestei vorbiri festive. Păr. Rector a spus între altele, următoarele

guri, avea neapărată nevoie ca Biserica să-i fie pusă în stăpânirea tuturor mijloacelor materiale și culturale, cari să-i facă posibilă o acțiune largă și rodnică.

Și unul din aceste mijloace puternice, reclamat în mod deosebit de împrejurări, a fost o Școală Superioară, pentru pregătirea corespunzătoare a unui cler luminat.

Alături de armată, biserica constituie cea mai puternică pavază de apărare și de propagare a statului și neamului românesc în noua epocă de temeinică și înfloritoare consolidare, la care ne-a chemat desăinul fericit al istoriei noastre naționale.

Statul român este dator să deie acestei biserici, în deosebi aici în Ardeal, unde în urma suferințelor îndurate, se găsește în stare de inferioritate față de bisericile minoritare, tot sprijinul său neprecupețit, spre a-și crea pe de-o parte situația corespunzătoare chemării sale naționale, pe de altă parte spre a deveni un izvor de renaștere morală a poporului român în lupta și rivalitatea religioasă dintre diferitele biserici din acest colț de țară.

Și Statul prin organele sale de

„Presbiterii cari cârmuiesc bine să fie învredniciți de îndoita cinste, mai ales cei ce se ostenească cu propoveduirea și cu învățătura, pe care o dau altora.“

1 Timotei 5, 17.

conducere a găsit întemeiate cererile, intervențiile și memoriile, minunate pregătite și îndrumate prin înțelepciunea și străduințele neobosite ale prea iubitului nostru Arhieru, și prin o hotărâre a Consiliului de Miniștri, luată către finea anului 1923 încuviințează Eparhiei Clujului deschiderea înaltei școli teologice, care la 6 Decembrie 1924 își deschide solemn cursurile...

Un rol hotărâtor în soluționarea fericită a acestei probleme l-a avut dl Ministru, Al. Lapedatu, căruia îi exprimăm deosebite mulțumiri din acest festiv prilej.

Cu finea anului școlar 1926/27 se încheie ultimile serii de absolvenți ai Institutului teologic și încep seriile absolvenților și licențiaților Academiei teologice, cari dau anual un contingent de câte 20—25. uneori și mai mulți candidați de preoție. Astfel Institutul teologic a dat 37 absolvenți, iar Academia teologică 178, dintre cari 17 licențiați, cari cu puține excepții au putut fi aplicați preoți sau profesori de religie în cuprinsul Eparhiei noastre sau în alte Eparhii ale Țării.

Preoții ieșiți din școala noastră se validează pretutindeni prin activitate și conduită exemplară. Mulțumirea vie a credincioșilor nu odată a adevărit acest fapt. Apoi studenții noștri pe lângă rezultatele îmbucurătoare în studii, au dezvoltat și dezvoltă o activitate foarte frumoasă în domeniul practic misionar.

Corul Academiei și concursul profesorilor nu a lipsit dela nici o manifestare mai importantă religioasă, culturală sau națională din cuprinsul Eparhiei.

De încheiere, să-mi permiteți P. Sf. Stăpâne ca la această strălucită sărbătoare a noastră, să Vă exprimăm atât P. Sf. Voastre cât și distinșilor colaboratori cari Vă înconjoară, și Vă sprijinesc în toate acțiunile mari și binecuvântate, ce le întreprindeți pentru Biserică și Neam, respectuoasele și bineșimțitele noastre mulțumiri, pentru tot ce-ați făcut pentru noi."

Sfinția Sa predă câte un exemplar frumos legat din cartea comemorativă P. S. Episcop Nicolae, d-lor miniștrii V. Sasu și Al. Lapedatu și d-lui prof. Sextil Pușcariu.

După păr. Rector a vorbit păr. prof. Dr. Nicolae Popovici, care într'o cuvântare originală și plină de mireasmă bisericască aduce binecuvântarea I. P. Sf. Mitropolit Nicolae Bălan și ură-

rile frățești ale Academiei teologice din Sibiu.

Dl Rector *Fl. Ștefănescu-Goangă*, aduce salutul Universității, care este fericită de rezultatele Academiei teologice și în deosebi de opera *educativă* atât de utilă, ce-o desfășoară, ca un exemplu viu, printre studențimea clujană.

Dl prof. *Sextil Pușcariu*, savantul președinte al F. O. R.-ului, explicând într-o scurtă și vibrantă rostire, înțelesul simbolic al cuvântului „părinte” dat preotului de către poporul nostru, urează Academiei să dea și în viitor aceiași buni și devotați apostoli ai legii străbune.

Păr. *Ion Agârbiceanu*, distinsul scriitor, vorbește în numele Bisericii gr.-catolice, care își arată bucuria pentru izbânzile spirituale repurtate de sora ei mai mare, care este Biserica ortodoxă.

Tânărul *I. Goșescu*, președintele societății studenților în teologie, exprimă vioiu și simpatice sentimentele acestora și mărturisirea lor hotărâtă, de a urmări în totul pe căile de ideal și muncă arătate de profesorii lor iubiți.

Cuvântul Prea Sfințitului Episcop Nicolae.

Tuturora le răspunde Prea Sfințitul nostru Episcop Nicolae într-o cuvântare duiosă, ce a mers la inima celor de față.

P. Sf. Sa a ținut să-și exprime toată bucuria sufletului pentru această prăznuire aleasă, fiindcă Academia teologică și-a făcut deplin datoria în cei dintâi zece ani de viață. A urmărit-o, zi de zi, cu interes și iubire părintească, deoarece vedea în ea instituția cea mai de seamă pentru înnoirea religioasă și prefacerea complectă a Eparhiei Vadului. Profesorii Academiei, aleși cu toată grija, s'au

dovedit vrednici de încrederea ce li s'a anticipat, căci activitatea desfășurată de ei, a dat seceriș bogat pentru Biserică și scopurile ei dumnezeiești.

Dar dacă s'a putut ajunge în cel dintâi deceniu la reali-

Arhidiacon Dr. Ioan Vască,
Rectorul Academiei Teologice

zări atât de frumoase, un merit considerabil revine și d-lor miniștri prezenți *Al. Lapedatu*, care în 1924 a aprobat înființarea Academiei și i-a pus la dispoziție fondurile necesare, iar dl *Vasile Sasu*, prin înțelegerea sa deosebită i-a dat putința, ca al doilea deceniu de muncă să-l înceapă în sălile luminoase ale splendidului palat episcopesc din piața Catedralei. Asigurându-i de recunoștința neuitată a Eparhiei, și mulțumind profesorilor Academiei pentru satisfacția ce i-au dat-o, binecuvântă pe toți cari au ținut să ia parte la praznicul atât de înălțător al Bisericii noastre naționale.

Solemnitatea din sala de recepție a palatului Episcopesc.

Îndată după închiderea ședinței solemne din sala festivă, publicul asistent, sporit cu un număr mare de notabili ai Clujului, s'a urcat în marea sală de recepție a noului palat episcopal, spre a aduce felicitări P. Sf. Episcop *Nicolae* de ziua numelui. Erau de față și d-nii miniștri *V. Sasu* și *Al. Lapedatu*, cum și dl *V. Roman* subsecretar de Stat. Purtătorul de cuvânt în numele tuturora a fost dl prof. *I. Lupaș*, care a rostit și de astădată una din cele mai frumoase cuvântări. Într-o expunere plină de avânt, domnia sa a rezumat contrastele izbitoroase dintre *trecutul* de umilință al ortodoxiei ardelene, și în speță al celei dela *Cluj*, neîngăduită să-și aibă nici măcar o modestă bisericuță în cetatea

magnaților trufași — și *prezentul* realizărilor strălucite, cari fac mândria românismului. Această schimbare radicală se datorește în măsură covârșitoare P. S. Episcop *Nicolae*, care încălzit de admirabila tradiție religioasă în care i s'a format tinerețea, a dus pretutindeni îndemnul de luptă al mucenicului preot *Ioan din Aciliu*, făcând să triumfe credința ortodoxă.

De aceea, nu-i mirare, că la cea dintâi recepție în noul palat episcopesc — el însuși o mărturie neîntrecută de vrednicie arhierescă — au venit atât de mulți credincioși și fruntași ai neamului, spre a-i înfățișa sentimentele de admirație și iubire ce i le păstrează.

În numele „Societății femeilor ortodoxe” vorbește d-na *Zina*

Moroianu, oferind P. Sf. Episcop o frumoasă icoană, bătută în argint, a Sf. Ierarh *Nicolae*.

Răspunde profund mișcat P. S. Episcop *Nicolae*, mulțumind prof. *I. Lupaș* și celor de față pentru omagiile curate ce i se

aduc. Ține însă să spună, că dacă a putut înfăptui cele ce se văd azi în Cluj, ele se explică prin faptul, că a avut norocul unor colaboratori, cari sunt cei mai de seamă cărturari din cuprinsul Mitropoliei noastre. Dar tot așa se felițită și de înțelegerea și sprijinul tuturor credincioșilor din Eparhie, așa încât toți au dreptul să se bucure în această zi de obștească prăznuire.

Cuvântarea P. Sf. Episcop *Nicolae* a lăsat în suflete o adâncă impresie. După aceasta s'a servit celor prezenți un bufet bogat și ales.

Concertul religios din Catedrală.

La ora 6 p. m. a avut loc în Catedrală concertul religios dat de către corul Academiei teologice de sub conducerea d. Dr. *Vasile Petrașcu*, profesor de muzică.

În fața unei asistențe extrem de numeroase, care a știut să urmărească cu atențiune programul anunțat, s'au executat 12 bucăți corale din cele mai alese. Anume: *Imn jubilar* de *V. Petrașcu*, *Tatăl nostru* de *C. Porumbescu*, *Cu noi e Dumnezeu*, *Ochiul inimei mele* de *A. Bena*, *Lumină lină* de *E. Mandicevschi*, *Rugăciune* de *C. Șandru*, *De tine se bucură* de *C. Porumbescu*, *Iehova mă conduce* de *I. Vorobchievici*, *Psalm 100* de *E. Mandicevschi*, *Sfânt, sfânt* de *I. Mureșanu*, *Cerurile spun* de *Davidoff*, *Pe noi înșine* de

La ora 2 p. m. P. S. Episcop a oferit un dejun copios, la care au luat parte 24 persoane din elita intelectuală a Clujului. Printre invitați se găseau și membrii despomeniți ai Guvernului. P. S. Episcop *Nicolae* a ținut un toast în cinstea celor de față și în deosebi a Guvernului, care prin eminenții lui membrii dnii *V. Sasu* și *Alex. Lapedatu*, a înzestrat Eparhia cu această impunătoare reședință episcopescă. — Răspunde dl ministru *V. Sasu*, care face conmesenilor surpriza unei improvizații de-o neîntrecută sensibilitate religioasă. Evocând originea sa de ardelean ortodox din Săcelele Brașovului, domnia sa arată minunata atmosferă de credință din casa părintească, păzită cu sfințenie de pietatea unei mame credincioase. Această credință din copilărie l-a susținut în viață, și ea l-a făcut să înțeleagă mai târziu, că cea mai mare putere sufletească a Statului românesc este Biserica lui creștină strămoșească. De aceea, — zice — când mi s'a cerut, prin stăruințele colegului meu *Alexandru Lapedatu*, să cedez acest palat pentru reședință episcopescă, n'am stat la îndoială o clipă, ori cât s'ar fi împotrivit birocrăția disperată din Ministerul meu. Mi-am dat seama, că pe lângă o Catedrală atât de monumentală se cuvine să fie și o reședință episcopescă asemănătoare, și atunci am făcut actul suprem pe care mi-l dicta conștiința mea și datoria națională a Guvernului nostru. Era și un omagiu, ce se aducea operei ortodoxe și românești epocale, realizată aici în inima Ardealului, de către iubitul Episcop *Nicolae Ivan*. Îi fac deci urarea caldă, să se poată bucura încă multă vreme de această reședință, spre mândria noastră a tuturora și spre folosul Patriei întregite.

S. Drăgoi și *Ție se cuvine* de *I. Vorobchievici*.

Studenții teologi au confirmat și de astădată renumele corului, dobândit prin atâtea prestațiuni muzicale de seamă. Publicul, și nu unul de toate zilele, a gustat, cu deosebită plăcere, farmecul muzicii religioase, simțul de interpretare și nuanțările prin cari s'au distins tinerii coriști, dirijați cu atâtea pricepere de neostenitul și meritosul dirijor dl *Dr. V. Petrașcu*.

În atmosfera de tămâie ce învăluia Catedrala, sufletele au trăit un ceas de sfântă mângâiere și reculegere spirituală.

Nu se putea imagina o încheiere mai impresionantă a serbărilor Academiei Teologice, decât acest concert religios neuitat.

Omagiul profesorilor: un volum comemorativ.

Cea mai frumoasă cinstire a evenimentului din 6 Decembrie a fost însă adusă chiar de către profesorii Academiei Teologice, prin publicarea unei lucrări festive de 400 de pagini. Titlul ei este: *Zece ani în slujba Bisericii și a Neamului 1924—1934*.

Cartea este închinată P. S. Episcop Nicolae Ivan, ctitorul acestei instituții de înaltă cultură bisericească.

Pe o întindere de aproape 300 pag. ni se dau nouă studii temeinice, scrise în specialitatea

lui, de către fiecare profesor al Academiei teologice. Astfel avem de I. Lupaș: Varlaam Mitropolitul Moldovei; O. Bucevschi: Păcatul strămoșesc; G. Munteanu: Învierea lui Iisus; V. Pârvulescu: Analiza biologică individuală ca bază de plecare în propovăduirea principiilor moralei creștine; V. Petrașcu: Importanța muzicii și rolul cântărilor bisericești în cultul divin; V. Sava: Biserica și Statul; Gh. Stănescu: Maniheismul; I. Vască: Un campion al necredinței: F. W. Nietzsche;

I. Pașca: Contribuțiuni la istoria infalibilității papale.

Această simplă înșirare de titluri e suficientă, spre a demonstra seriozitatea preocupărilor științifice din sânul Academiei noastre Teologice. Sunt probleme esențiale ale teologiei, istoriei și prezentului, cari frământă pe profesorii noștri, pregătiți să le trateze în lumina datelor ultime ale științei.

Cartea mai cuprinde și câteva contribuții ocazionale din partea unor foști și actuali elevi, prieteni și colaboratori ai Academiei, apoi o expunere amă-

nunțită a vieții și organizației instituției, a Internatului teologic și a societății studenților în teologie. Numeroase ilustrațiuni împodobesc această carte de valoare, tipărită în foarte bune condiții tehnice.

Semnalând-o aici, și felicitând pe distinsul Rector părintele I. Vască pentru ideea întocmirii ei, ne rezervăm plăcerea de a reveni asupra ei.

Putem anticipa, că ea onorează în chip deosebit pe profesorii Academiei Teologice, și prin ei însași Eparhia noastră.

I. M.

SFINȚIREA BISERICII ORTODOXE DIN TG.-MURĂȘ

Duminecă 2 Decembrie a avut loc sfințirea frumoasei biserici ortodoxe din Tg.-Murăș, în cadrul unor festivități mari și impunătoare.

Lume nesfârșită de cărturari și țărani, din oraș și împrejurimi, au ținut să ia parte la acest însemnat eveniment religios și național.

Din București au venit: General aghiotant N. Condeescu, ca reprezentant al Casei Regale, domnii Dr. C. Angelescu ministrul Instrucției publice și dl Al. Lapedatu ministrul Cultelor, dl Stelian Popescu fost ministru, directorul ziarului „Universul” și președintele Ligii anti-revizioniste.

Au mai asistat șefii autorităților civile și militare, profesorii tuturor școlilor, clerul ortodox din tot ținutul, parlamentarii județului, reprezentanții celorlalte culte, etc.

În fața bisericii se găseau trupele din garnizoana locală cu drapelul și muzica reg. 82 inf.

Procesiunea credincioșilor.

La ora 9 dimineața au început festivitățile cu o pioasă procesiune a tuturor credincioșilor, având în fruntea lor pe P. Sf. Episcop Nichita al Argeșului, Clerul cu praporii, dela vechea biserică ortodoxă, mărtoară în smerita ei haină de lemn, a unor vremuri de prigoană și dispreț din partea Ungurilor.

Străbătând orașul încă străin, care privea uimit această revărsare de români liberi și stăpâni, procesiunea ajunge în cântări religioase, la noua biserică. În fața ei se slujește sfințirea apei de un mare sobor de preoți în cap cu P. Sf. Episcop Nichita al Argeșului, ca delegat al P. Sf. nostru Episcop Nicolae.

Apoi se face intrarea sărbătorească în noua biserică, stropindu-se pereții cu aghiazmă și ungându-se cu sf. Mir. La ora 10 a. m., începe liturghia arhierască, săvârșită cu deosebită evlavie și ascultată cu a-

dâncă mulțumire sufletească de mulțimea creștinilor. Răspunsurile au fost date de corul mixt al Românilor localnici, admirabil dirijat de maestrul Alexandrescu.

Predica P. Sf. Episcop Nichita.

La sfârșitul sf. Liturghii a urmat o frumoasă predică adresată celor de față de către bunul și înțeleptul Episcop Nichita Duma al Argeșului.

P. Sf. Sa mărturisește, că a venit cu mare bucurie să îndeplinească actul solemn al sfințirii acestei biserici mari, cu proporții de catedrală, deoarece ce este fiu al ținutului, unde a slujit la altar cea mai mare parte a vieții, ca preot și protopop. Cât de mișcător este să vadă dragostea de lege a poporului nostru, întruchipată într'un monument religios atât de măreț și trainic, cum puține se găsesc în cuprinsul țării. El s'a înălțat prin interesul și dărnicia tuturor acelora, cari văd în biserică isvorul sfânt al vieții și desvoltării noastre românești.

La sfârșitul predicii, citește actul P. Sf. nostru Episcop Nicolae, prin care acordă titlul de stavrofor părintelui protopop Ștefan Rusu.

Cuvântarea pâr. protopop Ștefan Rusu.

După P. Sf. Episcop Nichita a vorbit pâr. prot. Ștefan Rusu, care profund mișcat, aduce mulțumiri lui Dumnezeu pentru măreția zilei de azi. Arată suferințele grele prin cari a trebuit să treacă biserica ortodoxă din Tg.-Murăș, răbdarea și încrederea ei în dreptatea divină, ce avea să vie într'o zi. Noua biserică, este o mărturie a unirii naționale în orașul durerilor de altădată, o dovadă a credinței noastre și a ocrotirii dornice venită din partea Statului românesc. Înălțarea ei se datorește în mare parte și spiritului de jertfă al credincioșilor ortodocși, domni și țărani, din oraș și protopopiat, apoi sprijinului generos al orașului și județului, al societății femeilor ortodoxe, apoi mult ostenitorului fiu luminat al bisericii dl Dr. Emil Dandea, primarul orașului. Atâția s'au grăbit apoi la apelul nostru să facă daruri pentru înzestrarea bisericii. Tuturora le aduce duioase și neuitate mulțumiri.

Cuvântarea d-lui General Teodorescu.

Actul sfințirii bisericii a fost un prilej binevenit pentru a serbători și ziua unirii Ardealului cu Patria mamă.

Astfel după eșirea din biserică, dl general Teodorescu, comandantul diviziei, a adresat trupelor o înălțătoare cuvântare, zugrăvind faptele de vitejie ale oștirii românești, cari au dus la biruință definitivă prin înfăptuirea României Mari. Acest pământ atât de scump plătit prin sângele miilor de eroi, va fi păstrat neștirbit pentru totdeauna sub comanda viteazului nostru rege Carol II. și a urmașilor săi.

A urmat defilarea trupelor.

În adunarea națională.

Miile de români prezenți se constituie în adunare națională, spre a sărbători în fața noului altar, marele act al Unirii dela Alba-Iulia.

Cuvântarea d-lui ministru Lapedatu.

Cel dintâi ia cuvântul distinsul fruntaș și luptător al Ardealului, dl ministru Al. Lapedatu. Domnia Sa a spus următoarele:

„Am venit aci cu mare plăcere și cu toată dragostea pentru a sărbători împreună cu dv., două mari evenimente: sfințirea bisericii ortodoxe din acest centru, unde pe vremuri a fost atât de surghiunită precum și ani-

versarea unirei Ardealului cu patria-mamă.

Temelia acestei biserici s'a pus în simbolică zi de 10 Mai a anului 1925 și se sfințește acum la 2 Decembrie, zi tot simbolică pentru că acum se împlinesc 16 ani dela intrarea armatei române în cetatea Târgului Mureș, intrare făcută a doua zi după proclamația dela Alba-Iulia.

Ziua de 10 Mai este simbolică cu începerea dela 1866, când principatele unite au proclamat ca principe al lor pe Carol I., simbolică prin proclamarea independenței la 1877, prin proclamarea regatului dela 1881. Aceste date sunt de o capitală importanță pentru toată suflarea românească de pretutindeni, dar mai ales pentru românii de pe Valea Mureșului și Târgu-Mureș, cari au îndurat în trecut robie și prigoană din partea stăpânilor de pe atunci, cari nu le îngăduiau să-și ridice altare de închinare și nici să-și cultive limba și legea strămoșească. Dumnezeu a voit ca să putem să ne serbăm azi în deplină libertate și cu participarea întregului nostru suflet românesc și a preamării pe cei cari s'au jertfit pentru realizarea idealului de veacuri al neamului românesc, afirmând odată mai mult voința noastră nestrămutată de a păstra neștirbit patrimoniul hărăzit nouă.” — A urmat apoi:

Festivitatea punerii pietrii comemorative pe casa culturală Dr. Aurel Lazar în Oradea.

La 1 Decembrie a. c. s'a așezat pe frontispiciul casei culturale Dr. Aurel Lazar o piatră comemorativă, eternizând memorabila ședință a Comitetului Partidului Național din 12 Octombrie 1918, în care s'a stabilit textul moțiunii ce avea să o prezenteze în parlamentul ungar din Budapesta deputatul Dr. Alexandru Vaida-Voevod.

La această ședință au participat vicepreședinții Comitetului Dr. Teodor Mihali și Nicolae Ivan și membrii: Vasile Goldiș, Dr. Aurel Vlad, Dr. Ștefan C. Pop, Dr. Alexandru Vaida-Voevod, Dr. Aurel Lazar, Dr. Ciordaș și Dr. Ioan Suci, în total 9 membrii. Au absentat: Dr. Iuliu

Maniu, fiind la front, Octavian Goga și Dr. Vasile Lucaciu, fiind în propagandă în vechiul Regat și George Pop de Băsești, președintele bolnav. Au mai absentat Dr. Valer Braniște și Dr. G. Dobrin din Lugoj, reținuți de forța majoră.

Dintre membrii Comitetului de atunci au trecut la cele vecinice: G. Pop de Băsești, V. Lucaciu, Teodor Mihali, Dr. A. Lazar, Vasile Goldiș, Dr. Ștefan C. Pop, Valer Braniște și Dr. Ciordaș. — Sunt în viață: Episcopul Nicolae Ivan, Dr. Iuliu Maniu, Dr. Alex. Vaida-Voevod, Dr. Aurel Vlad, Octavian Goga, Dr. G. Dobrin și Dr. Ioan Suci.

Cuvântarea d-lui Stelian Popescu.

A luat apoi cuvântul dl Stelian Popescu, directorul ziarului „Universul” și președinte al Ligii antirevizioniste.

„Relevând însemnătatea zilei de 1 Decembrie, ziua „Unirii”, a cărei comemorare a dat prilejul unei manifestări de solidaritate națională în tot cuprinsul țării, dl Stelian Popescu aduce felicitări călduroase populației din Târgu-Murăș și primarului orașului cari au reușit să înalțe, chiar în centrul orașului, o catedrală ortodoxă, atât de frumoasă cum nu există nici în capitala țării.

Cu atât mai semnificativă este această mare operă, — a spus dl Popescu, — cu cât, cu 20 de ani în urmă, românii nu numai că n'aveau voie să se stabilească în Târgu-Mureș, dar n'aveau nici măcar dreptul de a se ruga lui Dumnezeu într-o casă a lor. În fața acestui monument ne dăm seama de ce a însemnat Unirea. Această catedrală va rămâne ca o vecinică mărturie de puterea unirii pe care biserica ortodoxă a sprijinit-o totdeauna.

Dușmanul nostru secular trebuie să înțeleagă acum mai mult ca oricând că trebuie să-și vie în fire și să se liniștească. Trebuie să înțeleagă că noi, din ce a fost și este al nostru, nu dăm absolut nimic, iar din ce este al lor nimic nu luăm, câtă vreme vor fi cuminți. Dar, să ia aminte! Să știe că dacă totuși, nu va înțelege, nu va voi să se cumintească și își va pierde mintea, atunci să-și reamintească cu-

vintele evangheliei pe care le spunem azi aci în fața acestui sfânt lăcaș dumnezeesc: „Se vor topi ca ceara de fața focului.”

Aceste cuvinte evanghelice să fie pentru el un avertisment, și să știe bine că românul iartă — dar nu uită.”

Cel din urmă a vorbit românul înflăcărat și de acțiune dl Dr. E. Dandea, primarul orașului Tg.-Murăș, fără de care noul monument religios-național, nu s'ar fi putut înălța.

Recepția dela Primăria orașului.

După închiderea adunării naționale a urmat o mare recepție în sala festivă a Primăriei, unde toți capii de autorități religioase, civile și militare au prezentat omagii de credință M. S. Regelui. A răspuns în numele Guvernului dl ministru Al. Lapedatu.

Dl General N. Condeescu a înmănat apoi dlui Dr. Emil Dandea, primarul orașului, decorația „Meritul Cultural”, acordată pentru activitatea rodnică ce a desfășurat-o în folosul Românilor.

La ora 1 p. m. a avut loc în sala de sticlă a Primăriei un banchet, unde s'a rostit un singur toast, ridicat de dl ministru Al. Lapedatu în onoarea M. S. Regelui Carol II.

După masă la ora 5 vecernie în sobor și o conferință a dlui prof. N. Sulică despre trecutul ortodoxiei în Săcuime și Tg.-Murăș, plină de date noi și extrem de interesante.

Festivitățile s'au încheiat tot în biserica nouă cu un *Concert religios* minunat, al corului mixt de sub conducerea dirijorului N. Teodorescu.

M.

INFORMAȚIUNI

Moartea Arhiepiscopului Platon. Săptămâna trecută s'a stins din viață și P. S. Arhiepiscopul Platon, vicarul Mitropoliei Ungro-Vlahiei, la o vârstă când încă mai putea sluji Biserica. Ales și hirotonit arhiepiscop în 1918, defunctul și-a împlinit chemarea cu zel și pricepere, dovădindu-se suflet bun și senin, care împrăstia în jurul lui atmosfera vechilor tradiții ortodoxe. Eminent cântăreț, P. Sf. Platon știa să dea sfintelor slujbe toată frumusețea auditivă, menită să impresioneze sufletul creștinilor. Preot al păcii și iubirii dintre oameni, el a fost prețuit de contemporani. Un singur regret va fi avut: că i-a lipsit norocul să fie mai folositor dintr'un scaun de Episcop. Domnul să-i dea bucuria vieții de veci.

Ziua Unirii naționale. Pretutindeni, dela un capăt la altul al țării, unirea Ardealului a fost prăznuită în ziua de 1 Decembrie cu nemărginită recunoștință și însuflețire. Parlamentul, Liga antirevizionistă, „Astra” și alte societăți i-au dat proporții excepționale, dictate nu numai de instinctul național, dar și de primejdiiile ceasului de față. Îndeosebi a impresionat grandioasa manifestare națională din București, care constituie un

zgomot răspuns aventurilor maghiare și tuturor amatorilor de revizionism ieftin. A fost o indicație morală serioasă, că suntem gata să răspundem și altfel celor, cari vreau să ne dărime hotarele.

EPARHIA CLUJULUI ȘI ÎMPRUMUTUL DE INZESTRARE. Ținând seamă de împrejurările extrem de grele eparhia noastră a subscris 550.600 Lei vărsați în întregime la Banca Națională. Dintre aceștia: Episcopia a subscris 100.000 Lei, Episcopul personal 50.000 Lei și preoții cu protopopii și funcționarii 400.000 Lei. La preoți li se va reține în 2 rate de câte 444 Lei pe lunile Noembrie și Decembrie.

Incorrigibili. Tot despre redactorii „Unirii” e vorba. Oricât le-ai demonstra, că sunt agenții Vaticanului, dușman al României ortodoxe, orice probe le-ai pune subt ochi, ei știu una și bună: să tăgăduiască evidența. Și scriu cu un uluitor curaj papistănesc, că noi denaturăm adevărul. De-o pildă, demaști cărdășia episcopilor uniști cu cei maghiari dela Lugoș — și citezi textul mărturie P. Sf. ordinar Niculescu. Aș, vorbă să fie, valeții dela „Unirea” neagă cu ochii închiși. Le dovedești cu desbaterile Agrului, că uniștii

Cum sunt „persecutați” uniștii.

Catolicii de rit grec sau simplu *catolici* — cum își zic dela Concordat încoace — se plâng în gura mare, că ar fi prigonii în România. De cine? Chiar de către Statul nostru. Ba, după cum ați putut vedea, I. P. Sf. Mitropolit dela Blaj, a anunțat mai deunăzi, că tipărește o *Carte neagră* a nelegiuirilor Statului față de Biserica gr.-catolică.

E un procedeu absolut nou, am zice senzațional, de oarece pe vremea Ungurilor nu s'au încercat asemenea acte de curaj. De aceea, am spus, că așteptăm broșura acuzatoare cu evidentă curiozitate.

Avem și noi sacul plin cu contra probe. Și până le-o veni rândul, cităm una, servită chiar de cei cu ponoasele. Anume „Unirea” anunță, foarte fericită în Nr. 48 din 1 Decembrie c. că frageda Episcopie uniata dela Baia-Mare, a primit dela Guvern, zilele acestea, aprobarea și fondurile necesare pentru încă trei posturi noi de canonici.

Încearcă să exproprieze Biserica ortodoxă din drepturile ce le are la serbările naționale — și dumnealor îndrăznesc să strige: falsificare! Apoi, cu cea mai ipocrită mutră din lume se lapădă de „asalturile catolice”, decretându-le imagine, — pe când ele au fost constatate și la Sibiu de vre-o 15.000 de oameni.

Și ce credeți, gazetarii cari tipă ca din gură de șarpe, că uniștii nu sunt lăsați să slujească cu Clerul ortodox la serbări naționale, scriu ritos — uitând dela mână până la gură — exact în același număr dela 1 Decembrie: „concelebrarea cu preoții de altă credință este strict oprită. Adevărul și rătăcirea nu pot sluji împreună la același altar.”

Admirați aceste elucubrații sui generis, și vă întrebați dacă-i vorba numai de-o simplă duplicitate ultramontană sau de ceva mai grav.

Căci a tot pretinde să fi recunoscut biserică națională, iar de altă parte să refuzi a celebra cu adevărata Biserică a neamului, — este cel puțin o smin-teală cerebrală sau o perfidie desguștătoare.

Congresul cântăreților bisericesti. De curând s'au întrunit iarăș în Capitală într'un congres mare, cântăreții bisericesti din toată țara. Ei au discutat, plini de grijă și amărăciune, situația de mizerie în care se găsesc sub raportul salariilor. O rază de nădejde au văzut-o în faptul suprimării curbelor speciale, aplicate slujbașilor Bisericii. Dl Al. Lapedatu, ministrul Cultelor, la care s'au prezentat, le-a declarat, că doleanțele lor fiind legitime, nimic nu-l poate împiedeca să le dea satisfacția cuvenită.

Citeam informația și ni se părea că visăm. Așadar, într-o vreme, când se suprimă fără milă posturi și funcționari, când s'a interzis prin lege în chipul cel mai sever, orice numiri noi în posturi vechi — *pentru uniști se calcă toate în picioare și se creiază posturi noi cu lefuri mari.* Asta se chiamă pe limba dumnealor, „persecuție.”

Când Episcopii ortodoxe n'au decât abia câte 3 consilieri, căci li s'au refuzat mai mulți, pe atunci celor uniati li s'a aprobat câte 6 canonici, cum s'a făcut acum și cu cea dela Baia-Mare.

Iată, în ce frumoasă „egalitate” constituțională se găsește Biserica neamului față de cea catolică!

Iată, „prigoana” nesuferită la care este expusă Biserica uniata!

Și noi ortodocșii să înghitim provocățiunile catolice, fără nici un protest, așa de dragul mincinoasei „păci confesionale” Nu, nici odată!

Consiliul Eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 7408/1934.

COMUNICAT

Comunicăm concluzul congresului Nr. 35 din 16 Octomvrie 1933, promulgat de Consiliul Mitropolitan la 30 Octomvrie 1934.

„În Mitropolia noastră nu se admite apelul la Consistorul Mitropolitan contra constituirii organelor parohiale și protopopești, Consistorul Mitropolitan neavând caracterul de for apelativ în aceste chestiuni.”

Cluj, la 27 Noemvrie 1934.

Consiliul eparhial.

Nr. 7771/1934.

Comunicat oficial.

Înapoiindu-se în patrie mai mulți preoți misionari din America, se simte necesitatea de cel puțin 2 preoți ortodocși. Cei ce reflectează a trece în America ca preoți trebuie să fie bine pregătiți, absolvenți ai Academiei noastre teologice cu bacalaureat, cu cunoștințe de limbi și cu praxă pastorală de cel puțin 2 ani. Spesele de drum privesc pe cei numiți. Împrejurările și acolo sunt grele, dar credincioșii asigură preotului o existență modestă și cinstită.

Preferiți sunt cei cu soție, fără prunci, ori văduvi.

Petițiile sunt a se înainta la Consiliul eparhial până la 20 Decemv. a c. Cluj, la 30 Noemvrie 1934.

Consiliul eparhial.

A apărut:

„CLUJUL ROMÂNESC”

Calendarul Eparhiei noastre pe anul 1935 și se află de vânzare la Librăria eparh.

Prețul unui exemplar:

cu Șematism . . . 30 Lei.
fără Șematism . . . 15 Lei.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.

